

▪ سخن سردبیر:

آزمون‌های بسندگی فارسی داوطلبان بسیاری در ایران و در جهان دارد. اما متأسفانه این آزمون، آن‌چنان که باید و شاید، هنوز به صورت استاندارد اجرا نمی‌گردد. آزمون بسندگی به دو بخش تقسیم می‌شود: آزمون بسندگی برای اهداف خاص که می‌کوشد سطح و نوع زبان مورد نیاز برای به‌کار بردن در حوزه‌ای خاص مثلاً علوم انسانی، تجربی و... را مشخص کند و آزمون بسندگی عمومی که مرتبط به موضوع خاصی نیست و کلی است. طراحی و اجرای این آزمون‌ها، به علت پیچیدگی مفهوم «بسندگی» است که به آسانی قابل تعریف نمی‌باشد و در مقایسه با دیگر آزمون‌ها دشوارتر است. میزان توانش فارسی‌آموز در زبان فارسی مستقل از کتاب یا دوره درسی گذرانده شده، بسندگی تعریف می‌شود. چنین تعریفی موضوع بسندگی فارسی را پیچیده‌تر می‌کند. زیرا اصطلاح توانش شامل توانش‌های گوناگون زبانی و اجتماعی مرتبط با مهارت‌های زبانی، شناسایی، درک و تولید عناصر زبانی در شیوه‌های مختلف نوشتاری و گفتاری اشاره دارد. آزمون بسندگی فارسی بر دانش زبانی فارسی‌زبانان استوار است که ویژگی‌های آن چیرگی بر صورت‌های زبان، بر معانی شناختی، عاطفی، فرهنگی- اجتماعی، ظرفیت لازم در به‌کارگیری زبان برای ایجاد ارتباط، خلاقیت در استفاده از زبان فارسی می‌تواند باشد.

برای یک زبان خاص، آزمون‌های بسندگی بیشماری دیده می‌شود که عموماً از نظر ساختاری و شکلی هم ممکن است با یکدیگر تفاوت داشته باشند. در زبان انگلیسی، آزمون‌های بسندگی گوناگونی مثل آیلتس، تافل، میشیگان، توییک و ... میزان توانایی افراد را در زمینه‌ی برقراری ارتباط و سطح مهارت زبان انگلیسی گویشوران غیرانگلیسی زبان می‌سنجند. در زبان فرانسوی، آزمون‌های دلف، دلف، تیف، ت.س.اف و ... وجود دارد. دارا بودن مدرک این آزمون‌ها نشانگر سطح توانایی و تسلط داوطلب در این زبان است.

اگر برای دیدن فهرست آزمون‌های بسندگی در زبان‌های دنیا در اینترنت جستجو کنیم، با نگاهی به دانشنامه‌ی ویکی‌پدیا به زبان انگلیسی، چنین فهرستی را می‌یابیم. در این فهرست نام آزمون‌های بسندگی زبان‌های بیشماری وجود دارد. برای زبان فارسی، نام دو آزمون بسندگی فارسی تدوین شده توسط دانشگاه جرج تاون و دانشگاه آنکارا وجود دارد. در این دانشنامه، آمده است که ما ایرانیان برای زبان انگلیسی یک

آزمون بسندگی به نام تولیمو طراحی کرده‌ایم، اما در کمال تاسف، برای زبان فارسی هنوز در ایران چنین کاری را نکرده‌ایم. البته به صورت، جسته و گریخته در مراکز آموزش زبان فارسی آزمون‌هایی برای تعیین سطح وجود دارد که به معنای آزمون بسندگی متفاوت است. جای "سنجش استاندارد مهارت‌های فارسی" خالی است. در زبان فارسی این امکان وجود دارد که نه تنها یک آزمون، بلکه چندین آزمون بسندگی داشته باشیم. سازمان‌های گوناگون در درون کشور، می‌توانند با پرهیز از رقابت‌های منفی، آزمون‌های بسندگی طراحی کنند. وجود آزمون‌های گوناگون در کشور بر روش‌های یاددهی، روش‌های یادگیری و بافت آموزش زبان فارسی بازنمود سودمند خواهد داشت و به پیشرفت دانش آموزشکاوای این زبان خواهد کرد.

امیررضا وکیلی‌فرد

آموزشکاو زبان فارسی